

Celkové hodnocení: 0 bodů.

Práce je bezobsažná, nelze ji akceptovat. Konkrétní výtky jsou uvedeny níže v komentářích. Pro opravu doporučuji zcela změnit téma.

JS

Michal Dvořák, učo 397652

jaro 2012

Seminární práce 1: Zamyšlení nad komunikováním statistiky v médiích

„Statistika nuda je, má však cenné údaje“. Proti první polovině tohoto výroku může leckdo protestovat, druhá část je však nezpochybnitelná a jsou si toho dobře vědomi i politici po celém světě. Statistika, jako matematická disciplína, je věda založená především na správném sběru, vyhodnocení a interpretaci empirických dat. Statistika sice působí velice přesně a důvěryhodně, avšak může se objevit celá řada možností, jak ji zneužít a informace z ní plynoucí zkreslit. Když si k nedělnímu obědu zapneme televizor, můžeme se stát nezřídka svědky, zajímavého jevu, kdy se z politické diskuze stává jakási soutěž, bez přesně stanovených pravidel, při níž se dva i více pozvaných hostů předhání v tom, kdo ukáže více grafů (populární jsou především ty koláčové a bodové, jež ukazují strmě rostoucí křivku). Přesná snadno srozumitelná čísla a zdánlivá správnost prezentovaných výsledků může v náhodném divákovi vyvolat dojem, že je vše naprosto korektní a divák čísla přijme jako fakt, o kterém se nepochybuje.

My však budeme chytřejší a zamyslíme se nad tím, jak může výsledek ovlivnit rozdílná prezentace a interpretace statistik. Přijmeme-li možnost, že data, která byla primárně získána od dostatečně reprezentativního vzorku společnosti, byla správná a organizace, která je sbírala, nebyla nijak podjatá, zbývá zodpovědět otázku, zda nemohl samotný politik (či spíše jeho tým poradců) data vyložit takovým způsobem, že by došlo k odchylkám od původního obsahu.

Jako příklad uvedu graf, na který jsem narazil na stránkách ODS. Jedná se o prezentaci výzkumu provedeného Střediskem empirického výzkumu (STEM). Můžeme z něho vyčíst, že se hodnocení české zahraniční politiky domácí veřejností ve sledovaném období zlepšilo. Téměř dvě třetiny lidí (63 %) pokládali v roce 2009 zahraniční politiku ČR za správnou, což je o jedenáct procentních bodů více než před dvěma lety v roce 2007 (52%). Tento konkrétní výzkum STEM byl proveden metodou kvótního výběru ve dnech 31. 1. – 6. 2. 2009 na souboru 1263 respondentů reprezentujících obyvatelstvo ČR starší 18 let.

Níže si můžeme prohlédnout příspěvek vycházející z toho výzkumu, tak jak byl prezentován na stránkách ODS. Červeně jsem zvýraznil formulace, které považuji za přinejmenším zavádějící. Na první pohled a přečtení působí vše správně. Po bližším průzkumu však zjistíme, že některé části jsou velmi zjednodušeny a v komentáři pod grafem jsou některé údaje, podle mě záměrně, formulovány tak, aby vyzněly lépe pro ODS.

1, Hned v titulku si můžeme povšimnout prvního zjednodušení, z 63 procent jsou dvě třetiny. Nejedná se sice zrovna o zásadní chybu, ale lze na ní hezky demonstrovat tendenci politiků zjednodušovat. Tak, aby jim voliči lépe rozuměli a aby si jejich slova pamatovali. Přece jen „dvě třetiny“ zní mnohem lépe než 63%. Abych politiky ODS trochu čistil, zmíním, že níže v komentáři pod grafem už se uvádí „téměř dvě třetiny“ a jsou zde uveřejněna i přesná procenta. Z toho soudím, že zjednodušení v titulku slouží k právě k přilákání zájmu čtenáře.

2, Další slovo, nad kterým jsem se pozastavil, je také v titulku. Dvě třetiny Čechů. Opravdu jde o dvě třetiny Čechů? Nemůže jít znovu jen o dobře znějící zjednodušené heslo? Ze vzorku 1263 respondentů, který navíc neobsahuje mladší 18-ti let, zde máme najednou všechny Čechy. Nezletilci sice nemají volební právo, ale i tak patří mezi významnou část české populace, která může mít na zahraniční politiku úplně jiný názor.

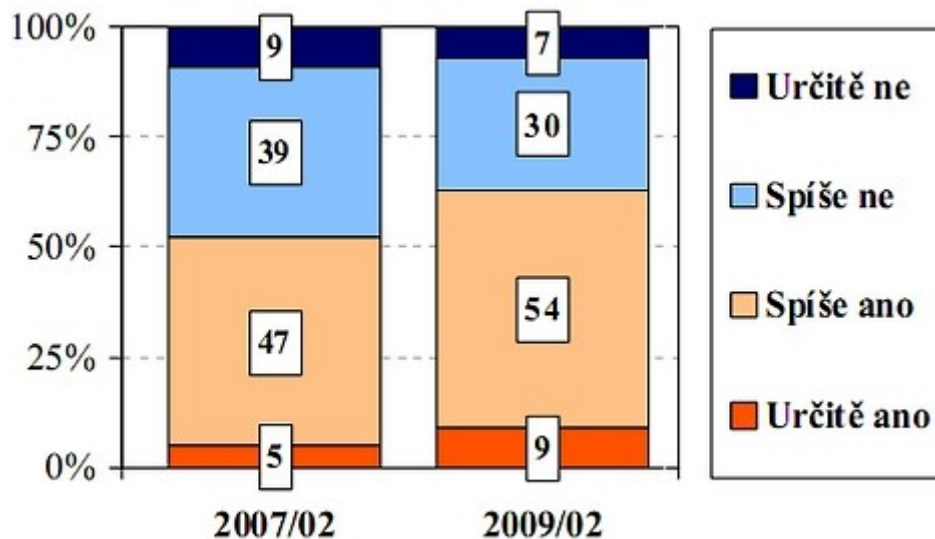
3, Dalším zvýrazněným slovem je slovo pozitivně. Označil jsem jej proto, že mám dojem, že právě v tomto duchu byla, díky drobným nuancím, pozměněna interpretace výzkumu. Především generalizace je mocným nástrojem politiků, jak upravovat statistiky. Další je populistická rétorika, záměrně volí dobře znějící slova a hesla.

4, Zlepšila si zahraniční politika reputaci opravdu o deset procentních bodů? Odpověď se dá znovu vyčíst z grafu. Kdyby měl čtenář k dispozici pouze komentář a nikoliv graf. Mohl by si snadno myslet, že se odpovídalo pouze na radikálně polarizované ANO/NE. Ale nabídka odpovědní byla mnohem pestřejší a většina dotázaných volila právě neutrálnější a střídavější varianty spíše ANO/NE. O tomto faktu se v textu taktně mlčí. Můžeme tedy hovořit o tom, že se pokračuje v dobré tradici generalizace a populismu.

5, Poslední výtkou je, že se zjednodušovalo i tam, kde to sand ani nebylo v zájmu politiků ODS. Tedy v tom, že rozdíl mezi lety 2007 a 2009 nebyl podle statistických dat 10%, jak je v textu zmiňováno, ale dokonce 11%. Nutno dodat, že tato nepřesnost se objevuje už na stránkách stem.cz.

Dvě třetiny Čechů hodnotí pozitivně současnou zahraniční politiku vlády

zpravy.ods.cz
publikováno: 9. 3. 2009

Dvě třetiny Čechů hodnotí pozitivně současnou zahraniční politiku vlády

Téměř dvě třetiny Čechů (63 %) hodnotí **pozitivně** zahraniční politiku současné vlády. Vyplývá to z aktuálního výzkumu agentury STEM. Česká mezinárodní politika si tak za poslední dva roky **zlepšila reputaci** o **deset procentních bodů**.

Závěr z mé seminární práce plynoucí je ten, že na statistiku bychom se neměli dívat nekritickýma očima, ale prezentované informace přijímat s lehkou skepsí. Statistika využívaná v politice a v médiích velmi zjednodušuje a umožňuje tak široké veřejnosti snáze pochopit jinak velice složité myšlenky. Právě v tom je její síla a zároveň největší mínus. Jak jsem ukazoval na příkladu, nemusí jít zrovna o žádné velké chyby, lži ani manipulaci s daty, ale vyznění se dá upravit i díky dobře voleným formulacím a celkové rétorice komentáře. Statistika jako taková, je neutrální věda a znovu, jako ostatně vše, je to především o lidech, jak bude využita.

Odkaz na článek: <http://zpravy.ods.cz/graf.php?ID=9384>

Původní zdroj: <http://www.stem.cz/clanek/1746>